

Arviointikertomus vuodelta 2019, ympäristötoimialan sekä konsernipalveluista elinvoima- ja kuntakehityspalveluiden vastineet

Vastine nro 3, 18 ja 20 elinvoimalautakunta

Vastineet nro 8, 9, 13 ja 17 tekninen lautakunta

Vastineet nro 10-11 Nurmijärven Vesi

vastine nro	vastuualue	toiminnallinen tavoite/strateginen linjaus
1	KONSP/viestintä	aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä
2	KONSP/talpa/kj/hj	terve talous ja linjakas päätöksenteko
3	KONSP/elku	yritysten kunta
4	KONSP/henkp	osaavien työntekijöiden hyvin j. työpaikka
5	SIHY	aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä, sujuva arki
6	SIHY	sujuva arki (yhteistyön tiivistäminen)
7	SIHY	sujuva arki (yhtenäinen koulupolku)
8	YMP	viihtyisä ja turvallinen nurmijärvi
9	YMP	viihtyisä ja turvallinen nurmijärvi
10	YMP/vesi	omaisuuden hoito ja kestävä kehitys
11	YMP/vesi	sujuva arki, palveluiden saatavuus ja joustavuus
12	KONSP/aleksia	terve talous ja linjakas pt, osaavien tt hyvinj tp
13	YMP	investointien toteutuminen
14	KON/halpa	talouden tasapainotus
15	KON/halpa	konserniohjaus ja valvonta
16	KON/hankintap	ostopalvelut, hankintaprosessi ja sopimukset
17	YMP/tek	muut havainnot (ilvesvuori maa-aines)
18	YMP/maka	muut havainnot (tonttien luovutusperiaatteet. & hakumenettely)
19	KONSP/halpa	muut havainnot (kuntosalituki)
20	KONSP/elku	muut havainnot (yritysvaikutusten arviointi)

Nurmijärven kunta, Tarkastuslautakunta Arviointikertomus vuodelta 2019

Sisällysluettelo

1.	Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus.....	3
2.	Tarkastuslautakunnan toiminta.....	5
3.	Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely ja toimenpiteet	6
4.	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	7
4.1	Ylimmän päätöksenteon vastuualueen tavoitteiden toteutuminen	7
4.2	Konsernipalveluiden tavoitteiden toteutumisen arviointi	8
4.3	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	14
4.4	Ympäristötoimialan tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	17
4.5	Nurmijärven veden tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	20
4.6	Aleksia liikelaitoksen tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	22
5	Investointien toteutuminen	24
6.	Arvioinnin painopistealueisiin liittyvät ja muut havainnot	24
7.	Henkilöstö.....	28
8.	Kuntakonserni	29
9.	Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä	31
10.	Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle	32

NURMIJÄRVEN VALTUUSTOLLE ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2019

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus

Vuosi 2019 oli poikkeuksellinen Nurmijärven kuntaorganisaation historiassa. Merkittävänä tekijänä oli Keski-Uudenmaan soten tuottajakuntayhtymän toiminnan aloitus, mikä heijastui laajasti kunnan sisäiseen toimintaan. KeuSoten palvelukseen siirtyi yli 600 työntekijää. Samassa yhteydessä henkilöstöä siirtyi myös oheispalveluja tuottaviin yksiköihin. Suoritteiden menot siirtyivät katettavaksi ostopalveluina, kunnan ostaessa palvelut Keusotelta, ja talousvastuut jäivät jäsenkuntien valtuustojen harteille. Keski-Uudenmaan soten toiminnan aloittamisen myötä Nurmijärven kunnan organisaatiota muutettiin useasti vuoden aikana, lautakuntia yhdistettiin ja hallintosääntöä muutettiin.

Verrattaessa kunnan toimintoja vuoteen 2018 ollaan erilaisessa tilanteessa. Kuitenkin yhteisenä tekijänä vuodet 2018 ja 2019 ovat olleet alijäämien ja velan määrän suhteen huolestuttavalla tasolla. Velkaantumisen vauhti koko kuntaorganisaatiossa oli, ja on yhä edelleen, nopeaa. Investointien kohdalla omarahoitusosuus on jäänyt liian alhaiselle tasolle. Velkaantumisesta huolimatta tarpeet kiinteistöjen sisäilmakorjauksille, peruskorjauksille ja uudisrakentamiskohteille ovat isoja. Investointien kohdalla tarpeellisuuden arviointi tiukentuu siitä huolimatta, että tilojen tarve on huutava. Vuoden 2020 COVID-19 koronavirus-epidemian tiimoilta taloustilanne on hankaloitunut entisestään. Tämän vuoden osalta kaksi ensimmäistä osavuosisikatsausta osoittaa talouden suunnan. Vuoden 2019 tilinpäätös toivottavasti herättää pohdintoja talouden olotilasta. Tulevien vuosien talousarvioita laadittaessa, tulee Nuukaohjelmalle olemaan iso tarve talouden tasapainottamiseksi.

Kunnan markkinoinnin ja tiedottamisen kohdalla taso on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Suurin yksittäinen tapahtuma kunnan näkyvyydelle oli valmistautuminen Aleksis Kiven 150 v juhluvuoden viettoon. Ylpeästi lande -kampanjalla on puolestaan nostettu kunnan profiilia. Tulevissa muutoksissa oikean tiedon saannin tarve korostuu niin kuntalaisten kuin yhteistyökumppaneiden suuntaan.

Sivistyspalvelualueella tapahtui vuoden aikana paljon. Organisaatiotasolla liikunta- ja hyvinvointipalvelut yhdistyivät ja Nurmijärven lukio perustettiin hallinnollisesti. Koulukuljetuksien organisoinnissa otettiin käyttöön kouluun.fi palvelu. Alkuluokkatoimintaa laajennettiin muutamaaan kouluun. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut uudistettiin 1.8.2019 alkaen. Koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmien vuoksi hankittiin iso määrä väistötiloja. Tämä suuntaus jatkuu myös tulevaisuudessa, kun saadaan syventävää tietoa tilojen kunnosta. Koulujen ja huoltorakennusten tuhopoltosta tuli iso harmi niin nuoriso- kuin koulupuolelle. Sivistyspalvelualue selviytyi tilanteesta kaikkine järjestelyineen hyvin.

Julkisen liikenteen muutos toteutui vuoden alusta. Alussa hämminkiä aiheutti lippujärjestelmän muutos. Kuntaan ulkoapäin tuleva vuoroliikenne lakkasi lähes tyystin ja vuorotarjonnassa oli aluksi ongelmia. Näitä puutteita saatiin vuoden aikana osittain paikattua. Jatkossa sopimusliikennettä kehitettäessä on kunnan lisättävä yhdessä Ely:n kanssa rahallista sat-sausta sisäisen liikenteen parantamiseen niin vuorojen määrän kuin laajempien reittien toteuttamiseksi.

Tielakimuutoksen myötä yksityisteiden hoito siirtyi tiekuntien harteille. Valmistelussa olisi ollut toivottavaa ottaa huomioon päätetyt aikamäärät, jolloin tiekunnat olisivat olleet perustetuna kunnan tienhoidon loppuessa.

Henkilöstökertomus on sisällöltään hyvin seikkaperäinen katsaus nykytilanteeseen. Henkilöstökyselyn tulos on edellisvuosien tasoa, hyvä näin. Tulevaisuuden kehittämistarpeitakin on toki nähtävillä. Osaamistason ylläpito ja osaamisen laajentaminen korostuu eri työtehtävissä. Monitaitoisuuden vaade tulee kasvamaan henkilöstön eläköitymisen ja työurakierron myötä. Henkilöstökertomus tuo myös esille toimialoja, joissa on vaikea löytää osaavaa henkilöstöä työtehtäviin. Tämä on hidastanut monien hankkeiden toteutumista. Kuntaorganisaation onkin syytä paneutua asiaan ja hakea ratkaisuja henkilöstön saatavuuteen ja työhyvinvointiin.

Vuoden 2019 merkille pantavana ilmiönä oli erilaisten projektien määrä, mikä jatkuu tänäkin vuonna. Valmistelussa on parhaillaan isoja hankkeita, niin kunnan omaan toimintaan kohdentuen kuin yhteistyökumppaneiden taholta (esim. palveluverkko ja toimintaohjelmamuutokset). Hyvä näin, mutta varjopuolena on valmistelun sisällön näkeminen kokonaisvaltaisesti. Vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää enemmän huomiota niin päättäjien kuin kuntalaisten osalta. Tiedottamisen oikea-aikaisuuteen on syytä panostaa enemmän. Useimmat muutokset kohdentuvat lähipalveluihin, jolloin pelkän somemaailman varassa oleva informaatio ei ole riittävä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet eri toimialoilla ovat pääsääntöisesti tai osittain toteutuneet. Jatkossa sitovat tavoitteet tulisi peilata laajemmin Kuntastrategian sisältöön nähden.

Kiitän hyvästä yhteistyöstä lautakuntaa, luottamushenkilöitä, viranhaltijoita ja tilintarkastustiimiä.

Hannu Toikkanen

puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Valtuuston toimikaudekseen valitsema tarkastuslautakunta vastaa kuntalain 121 ja 125 §:n nojalla kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta. Lautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunnan **jäsenet** ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä toimikaudella 2017 - 2021 sekä osallistuminen arviointivuoden 2019 kokouksiin ovat seuraavat:

Hannu Toikkanen, pj.	10/10	Renlund Jari
Kimmo Pirkkala, vpj.	10/10	Hannu Lakee
Jari Salminen	10/10	Leena Zittling
Eva Kuikka	10/10	Kirsi Kalliotähti
Aulikki Markkanen	10/10	Sanna Viljakainen
Harri Tiikkainen	10/10	Riku Voutilainen
Ina Kuula	10/10	Erkki Mäkäräinen

Valtuuston valitsemana tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Mikko Luoma, joka on toiminut myös tarkastuslautakunnan sihteerinä. Tarkastuslautakunta kokoontui arviointivuonna 2019 10 kertaa. Varsinaisten jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100 %.

Kunnan toimintojen arviointia suoritettiin seuraamalla toimielinten päätöksentekoa ja kuulemalla kunnanjohtajaa, talousjohtajaa ja toimialojen johtavia viranhaltijoita sekä muita vastuuhenkilöitä. Lisäksi tarkastuslautakunta kuuli kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston puheenjohtajistojen katsaukset kunnan toimintaan ja talouteen liittyen.

Lautakunnan vuoden 2019 työohjelman mukaan arvioinnin painopistealueeksi asetettiin:

- Talouden tasapainottamistoimenpiteet
- Ostopalvelut, hankintaprosessi ja sopimukset
- Konserniohjaus- ja konsernivalvonta

Lisäksi tarkastuslautakunta on käsitellyt kokouksissaan mm. KEU-soten omistajaohjausta ja -valvontaa, investointien hankintaprosessia, sopimusten seurantaa ja -valvontaa, kiinteistöjen sisäilma-asioita, koulukuljetusten järjestämistä sekä koulukiinteistöjä.

Tilintarkastaja on esitellyt lautakunnalle tilikauden tilintarkastussuunnitelman, puolivuosisraportin ja loppuraportin sekä antanut tilintarkastuskertomuksen.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista arvioidessaan tarkastuslautakunnalla oli käytettävissään talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2019 – 2021, vuoden 2019 tilinpäätös, henkilöstökertomus 2019, tilintarkastajan raportit tilintarkastuksen toteutumisesta, toimielinten pöytäkirjat sekä muut selvitykset ja raportit.

Valtuuston asettamat sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat ensisijaisia arviointikriteerejä. Sitovat tavoitteet on koottu tilinpäätöksen toimintakertomuksessa taulukkoon, jonka avulla tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden toteutumisen lisäksi myös tavoitteiden asettamista ja toteutumisen seuranta.

Tarkastuslautakunnan edellisen vuoden arviointikertomuksessa esittämät johtopäätökset ja suositukset sekä organisaatiolta saadut vastaukset ovat myös seurannan kohteena ja osa arviointikriteeristöä. Lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon lautakunnan kokouksissa kuullut esitykset sekä kunnan palvelutoiminnasta muutoin saadut kokemukset ja kunnan asukkailta saadut palautteet.

3. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely ja toimenpiteet

Valtuusto velvoitti 12.6.2019 kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään tarkastuslautakunnan vuoden 2018 arviointikertomuksen ja raportoimaan valtuustolle vuoden 2019 aikana kertomuksen aiheuttamista toimenpiteistä. Toimielinten ja viranhaltijoiden vastineista on koottu yhteenveto, joka on käsitelty valtuustossa 25.9.2019.

Tarkastuslautakunta on käynyt läpi toimialojen vastineet lautakunnan havaintoihin ja toteaa, että vastineissa on riittävän asianmukaisesti selvitetty arviointikertomuksessa olevat huomiot ja mahdolliset toimenpiteet huomioiden kuitenkin alla olevat kommentit:

- Kärkihanke: Kunnan vetovoiman ja kilpailukyyn vahvistaminen.

Vastineessa vedotaan osavuositarkastusten ja toimintakertomuksen pohjiin siinä, ettei ole voitu arvioida tavoitteessa mainittuja konserniyhtiöiden tekemiä toimenpiteitä kunnan kärkihankkeiden edistämiseksi. Tämä ei liene perusteltu syy jättää tavoitteen toteutumista arvioimatta. Toisessa vastineessa ei ole vastattu tarkastuslautakunnan toteamukseen, että yritystontteja koskevan tavoitteen toteutumista ei ole arvioitu.

- Kärkihanke: Osallisuus ja järjestöyhteistyö

Vastineessa ei ole vastattu edelleenkään tavoitetasoa saavuttamiseen, eikä esim. Tartu tulevaisuutta kädestä -hankkeen toteutumisesta.

- Kärkihanke: arvostaminen

Vastineessa ei ole vastattu tarkastuslautakunnan toteamukseen, että mittarit eivät mittaa tavoiteltua ammattitaidon ja osaamisen vahvistumista.

- Vastine 18

Ei vastattu tarkastuslautakunnan arvioon, että tavoitteelta puuttuu mitattava mittari.

4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Nurmijärven kunnan tavoitteet on asetettu kuntastrategian 2018–2025 pohjalta. Nurmijärven kunta on sitoutunut arvoiltaan vastuullisuuteen, avoimuuteen, uudistumiseen, yhteistyöhön sekä yhteisöllisyyteen. Kunnan strategiset elementit ovat:

1. Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi
2. Sujuva arki
3. Yritysten kunta
4. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka
5. Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä
6. Terve talous ja linjakas päätöksenteko

Strategisten linjausten pohjalta kunnan toiminnalle on asetettu 26 sitovaa tavoitetta.

4.1 Ylimmän päätöksenteon vastualueen tavoitteiden toteutuminen

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ylin päätöksenteko

Ylin päätöksenteko (1 000 €)	TA 2019	Muutos	TA+ muutos	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	6 891	-570	6 321	5 995	-326	-5,2 %
Toimintakulut	-118 097	-6 195	-124 292	-130 151	-5 858	4,7 %
Toimintakate	-111 206	-6 765	-117 971	-124 155	-6 184	5,2 %

Ylimmän päätöksenteon hallinnollistekninen toimiala on viimeistä kertaa omana toimialanaan vuoden 2019 tilinpäätöksessä. Ylin päätöksenteko sisältää mm. omaisuuden tuottoihin, toimielinpäätöksentekoon, sosiaali- ja terveyspalvelujen ostoihin, tilintarkastukseen sekä muihin kunnan yhteistoimintoihin liittyviä määrärahoja ja tuottoarvioita. Kunnanhallitus päätti 18.9.2019 kokouksessaan (KH 184/2019) purkaa ylimmän päätöksenteon toimialan.

Ylimmän päätöksenteon toimialan toimintatuotot toteutuivat 0,3 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä, johtuen pääosin maaomaisuuden tuottojen tavoiteltua pienemmästä

toteumasta. Toimialan toimintakulut toteutuivat 5,9 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Yhteisten toimintojen toimintakulut toteutuivat 0,1 milj. euroa talousarviota pienempinä, mutta sosiaali- ja terveystalouden palvelujen toimintakulut toteutuivat puolestaan 5,9 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina.

Sosiaali- ja terveystalouden palveluissa erikoissairaanhoidon ostopalvelut toteutuivat 1,4 milj. euroa ja sosiaali- ja perusterveydenhuollon ostopalvelut 4,5 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Ylityksestä 0,3 milj. euroa selittyy ennen vuotta 2019 syntyneillä sosiaali- ja terveystalouden palvelujen kuluilla, joita ei ole suoritettu osana KEU-soten kuntalaskusta. Sosiaali- ja terveystalouden nousua selittää erityisesti palvelutarpeen kasvu lastensuojelupalveluissa sekä ikääntyneiden palveluissa. Myös erityistason palvelujen käytössä oli merkittävää kasvua.

4.2 Konsernipalveluiden tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Konsernipalvelut (1 000 €)	TA 2019	Muutos	TA+ muutos	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	2 979		2 979	2 577	-402	-13,5 %
Toimintakulut	-8 958	-368	-9 326	-8 280	1 046	-11,2 %
Toimintakate	-5 979	-368	-6 347	-5 703	644	-10,1 %

Konsernipalveluiden toimintatuotot jäivät 402 tuhatta euroa alle budjetoidun. Toimintakuluihin oli tehty 368 tuhannen euron lisäys talousarvioon, mutta kulut toteutuivat lopulta 700 tuhatta euroa alle alkuperäisen talousarvion. Toteutunut toimintakate oli 5,7 miljoonaa euroa alijäämäinen, kun muutetussa talousarviossa oli varauduttu 6,3 miljoonan euron alijäämään.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen linjaus: Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä

Tavoite	Tavoite 1a: Osallisuuden monimuotoinen kehittäminen Tavoite 1b: Viestintästrategian ja yhtenäisen brändi-ilmeen omaksuminen ja käyttöönotto kunnan viestinnässä. Tavoite 1c: Sähköisiä palveluja lisätään.
Mittari	Kuntalaiskysely kuntapalveluiden KAPA-tutkimuksessa. Sisäinen kysely syksyllä 2019 brändi-ilmeen mukaisen viestintämateriaalin käyttöönotosta. Viestintästrategian toteutumista arvioidaan tavoitteenkohtaisilla mittareilla (mediaosumien kehitys, viestinnän tavoitettavuus) Kuntalaiskysely.

	<p>Yhtenäinen brändi näkyy mm. uudistuneilla kotisivuilla ja muussa kunnan toiminnassa. Viestintä on vuorovaikutuksellisempaa ja monimuotoisempaa kuin vuonna 2018 ja noudattaa uutta viestintäohjelmaa.</p> <p>Sähköisiä palveluja on lisätty toteuttamalla kunnan myöntämien avustusten hakumenettely keväällä sähköisesti Solmun kautta.</p>
Tavoitetaso 2019	<p>1a: Tehdään nykyisiä osallisuusmuotoja koskeva kartoitus. Osallisuusmuotoja lisätään palautteen pohjalta. Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto toimivat KEU-sote-palveluiden arviointiraatina.</p> <p>1b: Yhtenäinen brändi näkyy mm. uudistuneilla kotisivuilla ja muussa kunnan toiminnassa. Viestintä on vuorovaikutuksellisempaa ja monimuotoisempaa kuin vuonna 2018 ja noudattaa uutta viestintästrategiaa.</p> <p>1c: Sähköisten palvelujen kehittämistä jatketaan. Solmusta tehdään merkittävä vuorovaikutuskanava.</p>
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	<p>1a: Kunnassa jo olemassa olevien osallisuusmuotojen kartoitus sekä näiden kehittämistarpeiden tunnistus tapahtui vuoden vaihteessa 2018-2019 osallisuuspelejä hyödyntäen. Kunnan työntekijöiden kanssa pelattiin 4 osallisuuspelejä, joiden tuloksena tunnistettiin 37 erilaista osallisuusmenetelmää, joita on käytetty tai ovat käytössä. Kuntalaisten osallisuutta edistäviä keinoja haettiin järjestöiltä, joiden kanssa osallisuuspelejä pelattiin 2 kierrosta. Lisäksi järjestettiin asukaskysely, jonka avulla kartoitettiin asukkaiden mieluisimpia osallistumisen tapoja. Kerätystä aineistosta tunnistettiin 8 osallisuuden kehittämisen painopistealuetta. Tunnistetut Nurmijärven kunnan osallisuuden painopistealueet olivat kehitys- ja keskustelu asiana kunnanhallituksessa 13.5.2019. Tunnistetut osallisuuden painopistealueet lähetettiin toimialoille toimenpidesuosituksina. Tunnistettujen osallisuuden painopistealueiden hyödyntäminen on vuoden 2020 talousarviossa valtuustoon nähden sitovana tavoitteena. Toimialat raportoivat vuoden 2020 aikana osallisuuden edistämisestä ja menetelmien käytöstä toimialansa osalta.</p> <p>1b: Kaikki kunnan tekemä viestintä noudattaa yhteneväistä brändi-ilmettä ja viestintästrategiaa. Uudet kotisivut otettiin käyttöön 2019 uuden brändi-ilmeen mukaisena. Uuden brändi-ilmeen sisältävät asiakirjapohjat, ilmoitukset, yms. materiaali on otettu käyttöön ja henkilökunnalle järjestetty koulutustilaisuuksia. Kysely brändi-ilmeen mukaisen materiaalin käyttöönotosta toteutetaan kevään 2020 aikana.</p> <p>Viestintästrategian toteutumisen tavoitekohtaiset mittarit (Meltwater):</p> <ul style="list-style-type: none">• mediaosumien kehitys: Lisäys n. 10%• viestinnän tavoitettavuus: Lisäys n. 300%

	<p>1c: Solmu on merkittävä vuorovaikutuskanava. Solmu –verkkoasiointialustalla toteutettiin vuonna 2019 osallistuvan budjetoinnin ehdotushaku ja ehdotusten äänestys ja sivistys- ja hyvinvointilautakuntien myöntämien avustusten haku. Lisäksi Solmun kautta kerätään keskitetysti kunnalle osoitettu palaute. Keskimääräinen palautemäärä päivässä on kasvanut vuoden 2018 2,7 palautteesta 4,5 palautteeseen päivässä vuonna 2019. Lisääntynyt palautemäärä kertoo siitä, että kuntalaiset ovat enenevässä määrin löytäneet palvelun. Solmun rekisteröityneiden käyttäjien määrä yli kasvoi 137 % vuonna 2019.</p>
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	<p>Tavoitteet ovat toteutuneet.</p> <p>Viestintästrategian toteutumisen tavoitekohtaiset mittarit toimisivat hyvinä tavoitteeseen liittyvinä mittareina. Nyt niistä on raportoitu vasta tavoitteen toteutumisen yhteydessä.</p> <p>Toimialan arviosta ei käy ilmi millä tavoin viestintä on ollut vuorovaikutuksellisempaa ja monimuotoisempaa.</p> <p>Toimialan arviosta ei käy ilmi, miten ja onko vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto toiminut KEU-sote-palveluiden arviointiraatina.</p>
VASTINE 1	

Strateginen linjaus: Terve talous ja linjakas päätöksenteko

Tavoite	<p>Tavoite 2a: Nurmijärvi – kestävä kasvu –ohjelman (NUUKA-ohjelma) asettaminen. Ohjelman tavoitteena vahvistaa kunnan taloutta ohjelmallistamalla investointeja sekä selkeyttämällä käyttötalouden tuottavuustavoitteita ja vahvistamalla tulorahoituspohjaa.</p> <p>Tavoite 2b: Tuotepohjaisen talousohjausmallin käyttöönotto osana kunnan talouden suunnittelun ja raportoinnin kehittämistä.</p> <p>Tavoite 2c: Kunnan merkittävässä (investointi) hankkeissa hyödynnetään jo valmisteluvaiheessa moninäkökulmaista vaikutusten ennakoarviointia jäsentämään ja selventämään hankkeiden valmistelu- ja päätöksentekotilanteita.</p>
Mittari	<p>Ohjelman valmistuminen ja sen toteuttaminen osana taloussuunnitelman 2020-2022 valmistelua. Ohjelmassa asetetaan erilliset kunnan talouden vahvistumista kuvaavat mittarit.</p>

	<p>Tuotepohjaisen talousohjauksellisen käyttöönottoaste.</p> <p>Vaikutusten ennakoarvioinnin laadinnan aste.</p>
Tavoitetaso 2019	<p>2a: Nuuka-ohjelman valmistuminen ja sen toteuttaminen osana taloussuunnitelman 2020-2022 valmistelua.</p> <p>2b: Tavoitetasona talousarviovuoden 2020 budjetoiminen tuotepohjaisesti.</p> <p>2c: Vaikutusten ennakoarviointiin kehitetään koko kuntaorganisaatiossa hyödynnettävä kevytsabluuna.</p>
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	<p>2a: NUUKA-ohjelman käsiteltiin hallituksessa 5.6.2019 ja vahvistettiin valtuustossa 12.6.2019. Taloussuunnitelman 2020-2022 raami on valmisteltu NUUKA-ohjelman pohjalta.</p> <p>2b: Tuotepohjaisen budjetoiminnan toteuttaminen vuoden 2020 budjetoinnissa viivästyy talouspalveluiden loppuvuoden 2018 ja alkuvuoden 2019 henkilöstövajauksesta johtuen. Vuoden 2020 aikana tuotteet ajetaan raportointijärjestelmään, jonka pohjalta voidaan aloittaa tuotearkkitehtuurin testaukset.</p> <p>2c: Ennakkovaikutusten arviointi päätettiin vuonna 2019 kytkeä osaksi palveluverkkosuunnitelmaa. Pidettiin merkittävänä, että vaikutusten ennakoarvioinnin malli kehitetään osana aitoa projektia, joilla on merkittävä vaikutus. Palveluverkkosuunnitelman laatiminen venyi vuoden 2020 puolelle ja tämän takia vaikutusten ennakoarvioinnin mallin laatiminen viivästyi myös. Malli tullaan toteuttamaan keväällä 2020.</p>
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	<p>NUUKA-ohjelmaa koskeva tavoite on toteutunut.</p> <p>Tavoitteen b toteutuminen on viivästynyt eikä se näin ollen ole toteutunut.</p> <p>Tavoite c ei ole toteutunut.</p>
VASTINE 2	

Strateginen linjaus: Yritysten kunta

Tavoite	Tavoite 3: Kuntaan saadaan lisää elinvoimaisuutta uusilla työpaikoilla.
---------	---

Mittari	Seurantaa tehdään Tilastokeskuksen toimittaman aineiston perusteella sekä keräämällä tietoa suoraan yrityksiltä. Vuodesta 2014 alkaen kunnalta yritystontin ostaneilta on pyydetty arvio työpaikkamäärän kehityksestä 3 – 5 vuoden kuluessa tontin luovutuspäivästä.
Tavoitetaso 2019	Vuositasolla keskimäärin 100 uuden työpaikan saaminen kuntaan. Työpaikoista noin puolet syntyy kunnassa jo toimiviin yrityksiin ja puolet uusin Nurmijärvelle sijoittuviin yrityksiin.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Vuonna 2019 kunta myi kaksi yritystonttia. Näille yritykset uskoivat syntyvän 60 työpaikkaa. Keuke neuvoi 389 nurmijärveläistä yritysasiakasta, joista uusyritysneuvontaa oli 53 asiakkaalle. Tästä toiminnasta ei ole suoria työpaikka-arviointeja, mutta neuvonnan volyymin osalta voidaan olettaa sen tukeneen merkittävää määrää yritysten kasvua ja uusien yritysten perustamista. Työllisyyspalvelut tukivat n. 70 vaikeasti työllistyvän sijoittumista työelämään. Kokonaisuudessaan 100 työpaikan raja on ylittynyt, vaikkei viralliset tilastot ole valmistunut.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	<p>Tavoite on toteutunut. Mittarissa todetaan, että toteutumista arvioidaan tontin ostaneilta pyydetyn arvion perusteella ja toimialan arviossa todetaan, että virallinen tilasto ei ole valmistunut. Jää epäselväksi puhutaanko mittarissa ja toimialan arviosta samasta mittarista, jolla asiaa arvioidaan.</p> <p>Olisi hyödyllistä tuoda se tieto esille mille toimialalle tai minkä alan työpaikkoja kuntaan on syntynyt.</p> <p>Tarkastuslautakunta toivoo, että strategisen linjauksen alle valmisteltavat tavoitteet ja mittarit johdettaisiin suoraan kunnan strategiasta.</p> <p>Tavoitetta ei ole asetettu mm. siihen liittyen, onko yritystontteja onnistuttu tuottamaan erilaisiin tarpeisiin.</p>
VASTINE 3	<p>Tilastokeskus tuottaa tiedon kunnan kokonaistyöpaikoista n. 3 vuoden viiveellä, joten virallinen tieto työpaikkojen määrästä Nurmijärvellä on tiedossa vuodesta 2017. Näin ollen tilastojen pohjalta ei voida osoittaa, että kuinka paljon työpaikat ovat lisääntyneet vuoden 2019.</p> <p>Elinkeinotoimi voi kuitenkin arvioida turvallisesti sen, että elinkeinotoimen toimenpiteiden vaikuttavuus on ollut vähintään tavoitellut 100 työpaikkaa (sijoittavien yritysten luomat työpaikat</p>

	<p>+ todennäköinen tuetut uudet yritykset + olemassa olevien yritysten kasvun tukemine + työllistämistyö). Tarkkaa lukumäärää on tässä yhteydessä vaikea esittää, koska mm. yritysneuvonnan vaikuttavuudesta ei ole tarkkaa arvioita.</p> <p>Toimialakohtainen jaottelu uusissa työpaikoissa on mahdollinen ja varsinkin virallisten tilastojen pohjalta myös helppo toteuttaa, mutta tämä tapahtuu tällä hetkellä viiveellä. Strategiasta ei kuitenkaan voida suoraan johtaa tavoitteita sille, mikä toimialajakauman tulisi olla. Lähtökohteisesti kaikki työpaikat siis ovat "saman arvoisia" eikä työpaikkojen toimialajakauma ole elinkeinotoimea ohjaava mittari. Näin ollen toimialajakauman perusteella ei voida arvioida sitä, onko toiminta ollut onnistunutta.</p> <p>Yritystonttien osalta yritystonttivaranto on nostettu mittariksi elinkeinopoliittisessa ohjelmassa. Tämä ei kuitenkaan ole täysin sama asia kuin se, vastaako yritystontit täysin tarvetta. Tarvittaessa mittarina voidaan seurata esim. sitä, kuinka monelle yritykselle ei ole onnistuttu löytämään sopivaa tonttia. Mittarin kehitys vaatii kuitenkin huolellisuutta. Pidetäänkö yritystonttivarannon heikkoutena esim. sitä, jos Nurmijärven hintataso ylittää yrityksen maksuvalmiuden vai pelkästään sitä, ettei yrityksen etsimää tonttityyppiä ylipäättään ole tarjolla.</p>
--	---

Strateginen linjaus: Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka

Tavoite	Tavoite 4: Kunta on arvostettu työnantaja.
Mittari	Sisäisen ja ulkoisen työnantajakuvan arviointi ja toimenpide-ehdotukset. Henkilöstökysely.
Tavoitetaso 2019	Työnantajakuva on arvioitu ja kehittämissuunnitelma laadittu osana uutta henkilöstöohjelmaa. Henkilöstökyselyn kokonaiskeskiarvo on vähintään sama kuin 2018 (2,75, asteikolla 0-4).
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Ulkoisen työnantajakuvan arviointitutkimus toteutettiin yhteistyössä In-nolink oy:n kanssa ja sen tulokset raportointiin 5.11.2019. Tutkimuksella kartoitettiin Nurmijärven kunnan tunnettuutta, houkuttelevuutta, mielikuvia ja asemoitumista työnantajana sekä rekrytointiviestinnän näkyvyyttä (N=112, puhelinhaastattelun kohderyhmänä pääkaupunkiseudun, Keski- ja Länsi-Uusimaan sekä Kanta-Hämeen kuntien asukkaat, jotka työskentelevät Nurmijärven kunnan toimialoilla). Työnantajakuvan vaikuttavuutta ja näkyvyyttä vahvistetaan laatimalla työnantajakuvan

	<p>viestintään selkeät ja kuntastrategiasta nostetut tavoitteet ja pääteemat, käyttämällä eri kohderyhmät tavoittavia kanavia aktiivisesti sekä nostamalla henkilöstön työn tuloksia viestinnässä paremmin esille.</p> <p>Vuoden 2019 alussa toteutetussa henkilöstökyselyssä kokonaiskeskiarvo oli 2,71 (v. 2018: 2,75, asteikko 0-4) eli tavoite ei toteutunut.</p>
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	<p>Tavoite on toteutunut osittain. Kehittämissuunnitelmasta ei ole todettu toimialan raportoinnissa. Henkilöstökyselyn osalta jäätiiin tavoitteesta.</p> <p>Strategiasta poiketen tavoite on asetettu niin että siinä arvioidaan työnantaja kuvaa ja työnantajan arvostusta eikä niin, että tavoitteessa ja mittarissa arvioitaisiin työntekijöiden osaamista ja sen kehittämistä.</p>
VASTINE 4	

4.3 *Sivistys- ja hyvinvointitoimialan tavoitteiden toteutumisen arviointi*

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala (1 000 €)	TA 2019	Muutos	TA+muutos	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	4 871		4 871	5 873	1 002	20,6 %
Toimintakulut	-96 621	-750	-97 371	-96 978	393	-0,4 %
Toimintakate	-91 750	-750	-92 500	-91 105	1 395	-1,5 %

Toimialan toimintakate alittui 1 395 000 euroa verrattuna muutettuun käyttösuunnitelmaan. Toiminnan tuotot ylittyivät toimialatasolla 1 miljoonaa euroa verrattuna käyttösuunnitelmaan. Tulojen ylitys johtui arvioitua suuremmista myyntituloista sekä suuremmista saaduista tuista ja avustuksista. Avustuksiin ja tukiin sisältyvät valtiolta saadut erilliset valtionavustukset toiminnan kehittämiseen. Toimintakulut alittuivat 400 000 euroa. Alitus johtui arvioitua pienemmistä palvelujen ostoista 300 000 euroa sekä pienemmistä avustuksista lähinnä kotitalouksille varhaiskasvatuksessa 700 000 euroa. Koko toimialan osalta henkilöstökulut ylittyivät 800 000 euroa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen linjaus: Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä, sujuva arki

Tavoite	Tavoite 1: Aktiivisen vuoropuhelun ja viestinnän avulla lisätään juurtumista Nurmijärvelle ja erityisesti Klaukkalaan. Hyödynnetään Klaukkalan alueella tehtyä yhteisötutkimusta toimenpiteiden suunnittelussa. Kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen.
Mittari	Finsote- tutkimuksen tulokset Kouluterveyskysely Toimenpidesuunnitelma tehty/ ei tehty
Tavoitetaso 2019	Kehittämiskohteet on valittu, toimenpidesuunnitelma on tehty. Hyvinvoinnin tila on arvioitu kyselyjen ja tutkimuksen perusteella.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Toimenpidesuunnitelma on tehty ja suunnitelmaa on lähdetty toteuttamaan lapsia ja nuoria osallistaen. Suunnitelman laatimisessa olivat mukana Harjulan koulun 6.-luokkalaiset, Urheilupuiston koulun 7.-luokkalaiset, Isoniitun koulun 8.-luokkalaiset ja Mäntysalon koulun 9.- luokkalaiset oppilaat. Hyvinvointisuunnitelman toteutumisen arviointi on hyväksytty valtuustossa.
Tarkastuslatuakunnan arvio ja suositus	Tavoitetasoa ja mittareita ei ole määritelty eikä toteutumista raportoitu Finsote tutkimuksen kriteerien perusteella. Tätä kautta olisi ollut luontevaa arvioida kuntalaisten hyvinvoinnin lisääntymistä.
VASTINE 5	

Strateginen linjaus: Sujuva arki

Tavoite	Tavoite 2: Tiivistetään yhteistyötä eri toimijoiden välillä ja viedään palveluja entistä enemmän niihin ympäristöihin, missä lapset ja nuoret ovat. Mahdollistetaan sivistys- ja hyvinvointitoimialan palvelujen saavuus lapsille ja nuorille asuinpaikasta riippumatta.
Mittari	Harrasteiltapäivät koulupäivän yhteydessä Varhaiskasvatuspalveluihin liittyvä kerhotoiminta Muu harrastetoiminta lapsille ja nuorille

	Oppilas- ja opiskelijahuollon tavoitettavuus Lapsille ja nuorille suunnatut kulttuuripalvelut Yhteistyötahojen määrä palvelujen tuottamisessa
Tavoitetaso 2019	Kartoitetaan olemassa olevat toiminnot ja niihin osallistuvien määrät ja laaditaan kehittämissuunnitelma toimintojen laajentamisesta. Toimintoihin osallistuu edellistä vuotta enemmän lapsia ja nuoria.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Harrasteiltapäivätoiminta on laajentunut: <ul style="list-style-type: none">• Syksyllä 2018 kerhoja oli tarjolla 21, joista 20 toteutui. Kerhopaikkoja oli 355, osallistujia 313.• Syksyllä 2019 tarjolla 29 kerhoa, joista 27 toteutuu. Kerhopaikkoja 483, osallistujia 384.• Yhteistyökumppaneita on 8, lisäksi 2 kunnan työntekijää LiikuntaSankarit-hanke (12 urheiluseuraa) tarjoaa esikouluikäisille ja ekaluokkalaisille mahdollisuuden tutustua eri lajeihin maksutta. Varhaiskasvatuksen kerhotoiminnassa on 143 lasta. Avoimessa päiväkotitoiminnassa on lapsia ja aikuisia 80. Kulttuuripolku-suunnitelma on valmis ja sen toteutus käynnistyy syksyllä 2020.
Tarkastuslatuakunnan arvio ja suositus	Tavoite on toteutunut osittain. Osallistujamäärien lisääntymistä ei ole raportoitu kaikkein toimintojen osalta eikä toimialan arvioissa ole kerrottu miten osallistujamäärät ovat kasvaneet eri asuinpaikoissa. Toimialan arvioissa ei ole avattu sitä, miten tavoitteet toteutuvat siellä missä lapset ja nuoret ovat ja miten julkisen liikenteen puuttuminen iltapäiväaikaan vaikuttaa tavoitteen toteutumiseen.
Vastine 6	

Tavoite	Tavoite 3: Vahvistaa yhtenäisen koulupolun toteutumista esiopetuksesta toiselle asteelle kehittämällä palvelutarpeen ennustettavuutta suhteessa lapsi- ja oppilasmääriin.
Mittari	Lapsi- ja oppilasennusteet Palveluverkkosuunnitelma
Tavoitetaso 2019	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluita tarkastellaan suhteessa väestöennusteeseen. Palveluverkkosuunnitelma on päivitetty sivistys- ja hyvinvointitoimialan palvelujen osalta.

Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Palveluverkkoselvityksen valmistuttua lokakuussa toteutettiin marras-kuussa palveluverkkokysely, jossa kartoitettiin kuntalaisten näkemyksiä siitä, missä kunnan palvelut tulisi toteuttaa tulevaisuudessa. Palveluverkkosuunnitelman valmistelu jatkuu. Lapsi- ja oppilasennusteet päivitetään palveluverkkotyön yhteydessä.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite ei ole toteutunut. Palveluverkkosuunnitelman valmistelu on vielä kesken. Kuntalaisten näkemyksiä on kartoitettu, miten koulu- ja varhaiskasvatuspalvelut tulisi toteuttaa tulevaisuudessa. Lapsi- ja oppilasmäärät päivitetään palveluverkkosuunnitelman yhteydessä.
VASTINE 7	

4.4 Ympäristötoimialan tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Ympäristötoimiala (1 000 €)	TA 2019	Muutos	TA+ muutos	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	27 409	230	27 639	27 710	72	0,3 %
Toimintakulut	-31 510	-828	-32 338	-32 080	258	-0,8 %
Toimintakate	-4 102	-598	-4 700	-4 370	330	-7,0 %

Toimialan toimintakate toteutui noin 330 tuhatta euroa muutettua talousarvioita parempana. Tulosalueilla olennaisimmat poikkeamat muutettuun käyttösuunnitelmaan nähden olivat teknisessä keskuksessa ja tilakeskuksessa. Teknisen keskuksen toimintakate oli lähes 500 000 muutettua käyttösuunnitelmaa heikompi. Teknisen keskuksen poikkeamat muodostuvat viheralueita lukuun ottamatta kaikissa tulosyksiköissä. Tilakeskuksen nettotuotot puolestaan olivat lähes 800 000 euroa muutettua käyttösuunnitelmaa korkeammat. Ulkoisia vuokratuottoja kertyi arvioitua enemmän. Kulupuolella määrärahaa jäi käyttämättä lähinnä siitä syystä, että väistötilojen toteuttaminen ei edennyt alkuperäisessä suunnitelmassa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen linjaus: Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi

Tavoite	Tavoite 1: Päivitetään liikenneturvallisuussuunnitelma ja toteutetaan kunnallistekniikan rakentamista suunnitelman mukaisesti sekä edistetään kasvatusta ja valistustyötä ja tiedottamista. Tehdään tiivistä yhteistyötä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.
---------	--

Mittari	<p>Liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys etenee tavoitellussa aikataulussa vuosien 2019-2020 aikana.</p> <p>Kunnassa tapahtuneiden henkilövahinko-onnettomuuksien vähentyminen vuoden 2016 tilastoon (35 kpl henkilövahinko-onnettomuutta) nähden.</p> <p>Kevyen liikenteen väylien ja ulkoilureittien toteuttaminen keskimäärin 1,5 km/v.</p>
Tavoitetaso 2019	<p>Liikenneturvallisuussuunnitelman päivitystyö on aloitettu. Klaukkala-Perttula-välin kevyen liikenteen väylän rakennussuunnitelmat ovat valmiit.</p>
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	<p>Tavoite toteutui osittain. Kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelman (liikenneturvallisuussuunnitelman) päivittäminen aloitettiin tavoitteen mukaisesti syksyllä 2019. Klaukkala-Perttula-välin jalankulku- ja pyörätien tiesuunnitelma on hyväksymisprosessissa ja katusuunnitelma viedään hyväksymiskäsittelyyn, kun asemakaava on saanut lainvoiman. Rakennussuunnitelmien laatimisen aloittaminen siirtyi alkuvuoteen 2020.</p>
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	<p>Liikenneturvallisuussuunnitelman päivitystyö on aloitettu, mutta muutoin ei ole raportoitu tavoitteen toteutumisesta. Klaukkala-Perttula rakennussuunnitelman osalta tavoite ei toteutunut. Henkilövahinko-onnettomuuksien osalta toimiala ei ole raportoinut toteutumista.</p> <p>Tavoitteiden valmistelussa laajasta strategisesta linjauksesta on poimittu vain kaksi tavoitetta, jotka kuvaavat vain pieneltä osin sitä, miten strategiseen päämäärään päästään tai miten strateginen tavoite on toteutunut. Strategiassa keskeisiä asioita ovat taajamien kehittäminen vahvuuksia hyödyntäen, maanhankinnan kehittäminen ja tonttitarjonnan monipuolinen turvaaminen.</p>
VASTINE 8	<p>Vuoden 2020 osalta tavoitteiden valmistelu tehtiin kuntatasolla rakenteellisesti jonkin verran eri tavalla kuin aikaisempina vuosina sekä tässä tarkastuslautakunnan esittämän suuntaisesti. Tavoitteiden asettelussa pyritään nostamaan esille sellaiset keihäänkärjet, jonka toteutumisesta on kuntatasolla pidettävä erityistä huolta. Myös muu strategisesti tärkeät asiat pyritään hoitamaan resurssien puitteissa mahdollisimman hyvin, vaikka niitä ei erikseen ole asetettu valtuustoon nähden sitoviksi toiminnallisiksi tavoitteiksi.</p>

Tavoite	Tavoite 2: Ylläpidetään vuoropuhelua siisteysasioiden osalta Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa ja kehitetään yhteisiä toimintatapoja. Kannustetaan ja tuetaan kuntalaisia ja järjestöjä siisteystoimissa mm. tiedottamalla aktiivisesti tapahtumista ja mahdollisuuksista edistää siisteysasioita. Siisteysteen panostetaan myös rahallisesti, mikä näkyy konkreettisine tuloksina.
Mittari	Siisti Ilmiö-facebook-sivusto on aktiivinen ja tavoittaa ihmisiä (mm. tykkääjien määrä). ELY-keskuksen urakoitsijoiden toiminta on seurannassa ja siitä raportoidaan tarvittaessa luottamushenkilöille ja kuntalaisille. Järjestetään kuntalaisille kysely siisteystestä. Tulokset raportoidaan. Seurataan Solmu-palautekanavan palautteita asian osalta.
Tavoitetaso 2019	Siistiksi-projekti on kokonaisuudessaan käynnissä. Kuntalaiset kokevat siisteystason parantuneen (yleinen palaute, kyselytutkimus, FCG:n tutkimustilasto).
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Tavoite toteutui osittain. Toteutuneita toimenpiteitä olivat mm. mm. Klaukkalantien valtion vastuulla olevien liittymien siistiminen sekä uusitujen nurmetusten ja istutusten hoitaminen, keskeisten näkemäalueiden siistiminen. Siivoustalkoot järjestettiin huhti - toukokuun vaihteessa sekä syyskuussa (20-30 kpl omatoimista siistimisryhmää ympäri kuntaa). ELY:n vastuutahojen kanssa pidettiin tapaamisia. Alueellinen Lions Club ja nuorisopaja ovat jatkaneet kesätyön tarjoamista taajamien siistimisessä Kivenpuiston koulun oppilaille. Woimalan siistimisryhmä on muutamia kertoja siivonnut mm. koulujen ja kunnantalon ympäristöjä. Siistiksi -kotisivut pidetty ajan tasalla. FCG:n vuoden 2019 tutkimuksen mukaisesti Nurmijärven taajamien katujen puhtaus ja siisteys vuonna 2019 on pysynyt keskimäärin samalla tasolla tai hiukan parantunut verrattuna vuoden 2017 tutkimustuloksiin.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite toteutui osittain. Tältäkin osin tavoitteiden valmistelussa laajasta strategisesta linjauksesta on poimittu vain kaksi tavoitetta, jotka kuvaavat vain pieneltä osin sitä, miten strategiseen päämäärään päästään tai miten strateginen tavoite on toteutunut. Kuten edellä on todettu strategiassa keskeisiä asioita ovat taajamien kehittäminen vahvuuksia hyödyntäen, maanhankinnan kehittäminen ja tonttitarjonnan monipuolinen turvaaminen.
VASTINE 9	Vuoden 2020 osalta tavoitteiden valmistelu tehtiin kuntatasolla rakenteellisesti jonkin verran eri tavalla kuin aikaisempina vuosina sekä tässä tarkastuslautakunnan esittämän suuntaisesti. Tavoitteiden asetelussa pyritään nostamaan esille sellaiset keihäänkärjet, jonka toteutumisesta

on kuntatasolla pidettävä erityistä huolta. Myös muu strategisesti tärkeät asiat pyritään hoitamaan resurssien puitteissa mahdollisimman hyvin, vaikka niitä ei erikseen ole asetettu valtuustoon nähden sitoviksi toiminnallisiksi tavoitteiksi.

4.5 Nurmijärven veden tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Nurmijärven (1 000 €)	vesi TA 2019	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto	8 082	8 488	406	5,0 %
Liiketoiminnan muut tuotot	196	249	53	27,0 %
Materiaalit ja palvelut	-3 230	-3 202	28	-0,9 %
Henkilöstökulut	-1 364	-1 229	135	-9,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 900	-2 587	313	-10,8 %
Liiketoiminnan muut kulut	-115	-114	1	-0,9 %
Liikelylijäämä	670	1 605	935	139,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-242	-210	32	-13,2 %
Tilikauden ylijäämä	428	1 394	966	225,7 %

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen liiketoiminnan tuotot olivat 8,74 milj. €, joka oli 5,5 % eli noin 458 000 € käyttösuunnitelmaa parempi. Tuottojen kasvu johtui ennakoitua suuremmista käyttö- ja perusmaksutuotoista, jotka syntyivät pääsääntöisesti vesimaksujen korotuksesta, joka tehtiin hieman talousarviossa esitettyä suurempana.

Toimintakulut olivat noin 4,56 milj. €. Kuluja syntyi noin 3,3 % vähemmän kuin käyttösuunnitelmassa esitettiin. Materiaaleihin kului noin 3,9 % käyttösuunnitelmassa varattua vähemmän ja palveluihin noin 1,5 % enemmän. Henkilöstökuluihin käytettiin noin 9,8 % vähemmän. Pienemmät henkilöstökulut johtuivat rekrytointihaasteista. Vuonna 2019 oli täyttämättä pidemmän aikaan useampi vakanssi.

Liikelylijäämä noin 1,60 milj. € oli 934 000 € eroa käyttösuunnitelmaa parempi. Tilikauden ylijäämä noin 1,39 milj. € puolestaan oli noin 966 000 € käyttösuunnitelmassa esitettyä parempi. Tämä johtui ennakoitua suuremmista myyntituotoista sekä arvoitua alhaisemmista toimintakuluista ja poistoista.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen linjaus: Omaisuuksien hoito ja kestävä kehitys

Tavoite	Vesilaitoksella on verkoston aluemittausjärjestelmään perustuva vuotovesien etsintäjärjestelmä. Vesijohtoverkoston vuotovedet aiheuttavat turhaa vedenottoa ja pumppausta. Viemäriin tulevat lisävedet varaavat
---------	---

	jätevedenpuhdistamoilta kapasiteettia ja voivat aiheuttaa prosessihäiriöitä. Sekä vesijohtoverkoston että viemäriverkoston vuotovesien vähentäminen tehostaa vesilaitoksen toimintaa
Mittari	Tarvittavat vesijohtoverkoston aluemittauskaivot ja jätevedenpumpppaamojen virtausmittaukset on asennettu, vesijohto- ja viemärimallinnus on ajantasainen, vesijohto- ja viemäriverkostossa tehdään vuotojen paikallistamista. Vesijohtoverkoston vuotovesiprosentti on nykyistä pienempi.
Tavoitetaso 2019	Suunnitelma aluemittausjärjestelmän toimintaperiaatteista on valmis. Kaivojen ja virtausmittareiden asennus on käynnissä. Jo asennettuja järjestelmän osia käytetään vuotojen seurantaan ja tulosten perusteella tehdään vuotojen etsintää vesijohtoverkostossa.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Suunnitelma aluemittausjärjestelmän toimintaperiaatteesta ei ole valmis. Asennettuja järjestelmän osia ei pystytä käyttämään vuotojen seurantaan, koska järjestelmän raportointiohjelmaa ei ole vielä hankittu.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite ei ole toteutunut.
VASTINE 10	Vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentämiseen tähtäävää kehittämissuunnitelmaa ei pystytty edistämään Nurmijärven Vedessä vuoden 2019 aikana tapahtuneiden henkilöstömuutosten takia. Yksi insinöörin vakanssi oli täyttämättä yli puoli vuotta rekrytointihaasteista johtuen ja tämän lisäksi kahta tehtävää hoidettiin sijaisten toimesta. Aluemittausjärjestelmä on tärkeä vuotohallinnan työkalu ja sen käyttöön saamista pyritään edistämään edelleen. Henkilöstöresurssit ovat parantuneet vuoden 2020 aikana ja kehityshankkeita voidaan viedä eteenpäin.

Strateginen linjaus: Sujuva arki, palveluiden saatavuus ja joustavuus

Tavoite	Parannetaan vesilaitoksen asiakkaiden sähköisiä palveluita.
Mittari	Uuden sähköisiä palveluita mahdollistavan asiakashallintajärjestelmän käyttöönotto. Liittymishakemuksen sähköistäminen.
Tavoitetaso 2019	Valmistellaan uuden asiakashallintajärjestelmän hankintaa. Määritellään asiakashallintajärjestelmän sisältötarpeet. Vertaillaan toimittajavaihtoehtoja ja soveltuvat hankintamenettelyt.

Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Hanketta ei edistetty vuoden 2019 aikana. Nykyinen asiakashallintajärjestelmä toimii ja sen kanssa pärjätään tarvittaessa vielä hetki. Aluemitauusjärjestelmän kehitystyö priorisoitiin asiakashallintajärjestelmän edelle.
Tarkastuslatuakunnan arvio ja suositus	Tavoite ei ole toteutunut.
VASTINE 11	Nurmijärven Veden vuoden 2019 haastavan henkilöstömuutos tilanteen vuoksi päätettiin siirtää uuden asiakashallintajärjestelmän hankintaa muutamalla vuodella eteenpäin.

4.6 Aleksia liikelaitoksen tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Aleksia (1 000 €)	liikelaitos	TA 2019	Muutos	TA+ muutos	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto		10 330		10 330	9 829	-501	-4,8 %
Liiketoiminnan muut tuotot		227		227	251	24	10,6 %
Materiaalit ja palvelut		-3 940	150	-3 790	-3 735	55	-1,5 %
Henkilöstökulut		-5 769		-5 769	-5 624	145	-2,5 %
Poistot ja arvonalentumiset		-191		-191	-102	89	-46,6 %
Liiketoiminnan muut kulut		-655		-655	-639	16	-2,4 %
Liikelylijäämä		2	150	152	-21	-173	-113,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut		0		0	14	14	
Tilikauden ylijäämä		2	150	152	-6	-158	-103,9 %

Aleksian tuotot olivat 477 306 euroa eli 4,52 % talousarviossa esitettyä pienemmät. Sisäisille asiakkaille hyvitetiin palvelumaksuissa 484 590 euroa. Kulut alittuivat budjetoidusta 216 197 eurolla eli n. 2,1 %. Poistot toteutuivat n. 88 000 euroa pienempänä. Liikelaitoksen tulostavoite oli muutetun talousarvion mukaan 151 787 euroa ylijäämäinen, hyväksytyssä talousarviossa ylijäämä oli 1 787 euroa. Muutetun talousarvion ylijäämä johtui 150 000 euroa kalustomäärärahan siirrosta investointeihin. Tulos muodostui 6 357 euroa alijäämäiseksi.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen linjaus: Terve talous ja linjakas päätöksenteko, Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka

Tavoite	Tavoite 1a: Yhdistelmätyö otetaan käyttöön ruoka- ja siivouspalvelujen kesken kouluissa.
---------	--

	<p>Tavoite 1 b: Henkilöstöresurssien käytön suunnittelu ja koordinointi asiakkaan toiminnan mukaisesti.</p> <p>Tavoite 1 c: Ruokapalvelujen prosesseja ja toimintaa suunnitellaan uuden valmistuskeittiömallin mukaisesti. (Iso-Pata ja palvelukeittiöt)</p>
Mittari	<p>1a: Uusi organisaatio käytössä kouluissa (kyllä/ei). Henkilöstökulujen pieneneminen yhdistelmätyökohteissa.</p> <p>Aterian hinta, siivouksen hinta/m2.</p> <p>1b: Henkilöstö osallistuu työvuorosuunnitteluun: henkilöstön näkemykset huomioitu ja kirjattu. Työvuorosuunnittelu tarkastettu kouluissa. Aleksian henkilöstökysely.</p> <p>1c: Aterian hinta.</p>
Tavoitetaso 2019	<p>1a: Yhdistelmätyön suunnittelu alkanut vuonna 2018 ja se jatkuu. Toimintaa pilotoidaan ja se otetaan käyttöön niissä kouluissa, joissa se on mahdollista.</p> <p>1 b: Yhdistelmätyön suunnittelun ja pilotoinnin yhteydessä kohteiden työvuorot tarkastellaan työtehtävien ja palvelun mukaisesti.</p> <p>1 c: Ruokalistasuunnittelu, tuotekehitys ja logistiikan suunnittelu.</p>
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	<p>1a: Toteutuu. Yhdistelmätyötä otettu käyttöön seitsemässä koulussa.</p> <p>1 b: Toteutuu.</p> <p>1 c: Ruokalistasuunnittelu ja tuotekehitys on aloitettu, jatkuu vielä toistaiseksi. Logistiikan suunnittelu toteutunut.</p>
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	<p>Tavoitteen 1 a osalta on epäselvää, onko tavoite toteutunut.</p> <p>Tavoite 1 b osalta on epäselvää, onko tavoite toteutunut. Lisäksi tarkastuslautakunta toteaa, että tavoite on hyvin lähellä jokapäiväistä toiminnan suunnittelua ja organisointia.</p> <p>Tavoitteen 1 c osalta tavoite ei ole toteutunut. Tarkastuslautakunta toteaa, että kun tavoitteena on ruokapalvelujen prosessien ja toiminnan suunnittelu uuden valmistuskeittiömallin mukaisesti tätä ei voida mitata aterian hinnalla.</p>
VASTINE 12	

5 Investointien toteutuminen

Kunnan investointitaso säilyi edelleen korkeana investointien omahankintamenon ollessa tilinpäätöksessä 35,1 milj. euroa. Tämä alitti muutetun talousarvion 1,2 milj. eurolla ja alkuperäisen talousarvion 9,8 milj. eurolla. Suurimmat poikkeamat alkuperäiseen talousarvioon nähden syntyivät Metsolan päiväkodin, Maaniitun koulun ja Kirkonkylän hammashoitolan hankkeissa. Infrahankkeissa merkittävimmät poikkeamat syntyivät Heinojan ja Vanha-Klaukan asuntoalueiden sekä ja Metsä- Tuomelan työpaikka-alueen hankkeissa. Em. hankkeet hammashoitolahanketta lukuun ottamatta jatkuvat seuraavilla vuosilla. Kirkonkylän hammashoitolahanke toteutettiin vuokrauskohteena.

Merkittäviä investointeja talonrakennushankkeiden osalta olivat Metsolan päiväkotikoti, Aleksian Pata ja Maaniitun koulun peruskorjaus, joista Metsolan päiväkodin ja Maaniitun koulun peruskorjauksen hankkeet jatkuvat vuoden 2020 puolella.

Kunnallistekniikan rakentamisen nettokulut olivat 9 milj. euroa ja Klaukkalan tieverkon ja kunnan valtion välisten yhteisten infrahankkeiden nettokulut 3,6 milj. euroa. Merkittäviä infrahankkeita olivat Klaukkalan ohikulkutie, Rajamäen kiertoliittymän kokonaisuus ja Vanha-Klaukan alueen rakentaminen, joka eteni suunniteltua nopeammin, jolloin myös kustannuksia kertyi vuoden 2019 puolelle arvioitua enemmän. Seuraavalle vuodelle siirtyviä merkittävimpiä hankkeita olivat mm. Ylitalantien parantaminen, Metsä-Tuomelan kunnallistekniikan rakentaminen ja Heinojan alue.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että investoinnit ovat osin siirtyneet eikä investointeja ole saatu toteutettua talousarvion mukaisesti. Tähän liittyy riski, että investointitarpeet kasautuvat ja usean vuoden investoinnit täytyy rahoittaa lyhyemmällä aikavälillä.

VASTINE 13	<p>Talonrakennushankkeet ovat osin viivästyneet tilakeskuksen henkilöstöresursseista johtuen. Infrahankkeista osa puolestaan siirtyi kaavojen lainvoimaiseksi tulon viivästymisen vuoksi.</p> <p>Toimialalla tiedostetaan riski investointien kasautumisesta tuleville vuosille. Toimiala pyrkii kaikin mahdollisin keinoin vähentämään riskejä ja jaksottamaan investointeja pidemmälle aikavälille.</p>
------------	---

6. Arvioinnin painopistealueisiin liittyvät ja muut havainnot

Talous ja talouden tasapainotus

Kunta teki merkittävästi alijäämäläisen tilinpäätöksen. Samoin kunnan ja kuntakonsernin nettolainanotto kasvoi edelleen.

Kunnan toiminnan ja investointien kumulatiivinen rahoitusjäämä viideltä vuodelta on 86 miljoonaa euroa. Rahoitusjäämä on katettu velanotolla mutta se tulee lopulta kattaa tulorahoituksella tulevina vuosina.

Kunta myös lähenee eräitä kuntalaissa määriteltyjä kriisikuntakriteereiden raja-arvoja tai ns. keltaisia valoja, joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomiota taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

Nurmijärven kunta	Kriteerin raja arvo	2016	2017	2018	2019
Kuntakonsernin kertynyt ylijäämä (€/asukas)	<i>Alijäämää yli 1000 €/as</i>	2 071	2 229	1 990	1 707
Kunnan kertynyt ylijäämä (€/asukas)	<i>Negatiivinen</i>	1 440	1 561	1 255	874
Kuntakonsernin vuosikate % poistoista	<i>80 %</i>	129,2	130,3	74,1	65,7
Kuntakonsernin lainakanta	<i>Yli 9 836 (2018)</i>	4 939	5 515	6 210	7 464
Kunnan tuloveroprosentti	<i>Yli 21,89</i>	19,5	19,5	19,5	19,5
Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate	<i>Alle 0,8</i>	x	x	0,6	0,5
Suhteellinen velkaantuneisuus (väh. 50%)	<i>Väh. 50%</i>	86,5	95,7	78,2	91,6

Palveluverkkosuunnitelma ja siihen liittyvä investointitarve asettaa edelleen paineita kunnan taloudelle. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän menojen kasvupaineet tulee saada hallintaan.

Käynnissä oleva koronaviruspandemia tulee kiristämään kuntataloutta merkittävästi niin verotulojen heikentymisen kuin myös palvelutuotannon kustannusten kasvun takia. Oletettavaa on, että laajalle aggressiivisesti levittyvä virus tulee nostamaan sote-kustannuksia sekä henkilöstökuluja sairauspoissaolojen yleistyessä.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan talouden tasapainotusta tulee jatkaa ja muuttuvaan tilanteeseen ja ympäristöön tulee reagoida välittömästi löytämällä lisää säästökohteita ja kiristämällä jo olemassa olevia säästötoimenpiteitä.

Vastine 14	
------------	--

Konserniohjaus- ja valvonta

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomioita Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä omistajaohjaukseen liittyvään ohjeistukseen ja sen edelleen terävöittämiseen, jotta varmistutaan, että yhtymävaltuuston nurmijärveläiset edustajat ovat yksiselitteisesti informoituja ja edustavat omistajan näkemystä kokouksissa.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota konsernijaoston rooliin ja sen tehtävään ja toimivaltaan suhteessa kunnanhallitukseen. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan konsernijaoston rooli tulisi olla valmisteleva ja kunnanhallituksen tulisi päättää konserniasioista tämän valmistelun pohjalta. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan roolia tulisi selkeyttää.

Vastine 15	
------------	--

Ostopalvelut, hankintaprosessi ja -sopimukset.

Kunnan toimielimet ja viranhaltijat vastaavat hallintosäännön puitteissa itsenäisesti hankinnoista ja sopimukseen liittyvästä valvonnasta. Nurmijärven kuntaan palkattiin hankintapäällikkö, jonka tehtävä on konsultatiivinen. Tarkastuslautakunta suosittelee hankintoja tekeviä olemaan aktiivisesti yhteydessä hankintapäällikköön kilpailutuksissa ja sopimukseen liittyvässä valvonnassa ja suosittelee vastaavasti, että hankintapäällikkö tiedottaa aktiivisesti parhaista käytännöistä em. asioihin liittyen.

Sote-hankinnat ovat siirtyneet vuoden alusta Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle. Tarkastuslautakunta suosittelee arvioimaan, miten muutos on vaikuttanut mm. keskusvaraston toimintaan ja onko toiminnoissa tarpeen tehdä muutoksia tällä perusteella.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan sopimusten toteutumiseen liittyvässä valvonnassa on tapahtunut kehitystä, mutta sopimusten ohi ostamiseen liittyvään valvontaan tulee kiinnittää edelleen huomiota.

Vastine 16	
------------	--

Muut havainnot

Tarkastuslautakunta pyytää kunnan hallinnolta selvitystä Ilvesvuoren maa-aineksen hallinnasta, hinnoittelusta, myynnistä ja kirjanpidosta sekä näihin liittyvistä sisäisestä valvonnasta.

Vastine 17	<p>Ilvesvuoren murskekasat syntyvät 2010-luvun alkupuolella, ja tuolloin tarkoituksena oli varata näistä murskeista merkittävä osa Schenkerin lisätonttivarauksen tontintasaukseen. Schenkerin varaus lisätonttia varten raukesi joitain vuosia sitten.</p> <p>Viime vuosina murskekasoja on käytetty merkittävästi kunnan omiin kunnallistekniikan työmaihin rakennusmateriaaleina sekä yhteen tilakeskuksen talonrakennustyömaahan. Joillekin Ilvesvuoren yritystonttien ostajille on myyty mursketta hinnaston mukaisesti. Lisäksi yritystontti 543-2-405-16 myytiin kesäkuussa 2019 (noin miljoonan euron tonttikauppa), minkä johdosta tontti oli kiireellisesti saatettava rakentamiskelpoiseen kuntoon sekä tontilla olevat murskekasat oli siirrettävä pois ja varastoitava muualle.</p> <p>Kunnan osalta tekninen keskus-yksikkö vastaa Ilvesvuoren murskekasojen hallinnoinnista (ks. teklan päätös hinnoitteluperiaatteista</p>
------------	--

	<p>13.6.2017 § 65). Kunnallistekniikan päällikkö päättää mahdollisista hinnoittelumuutoksista. Kunnallistekniikan rakentamisyksikkö maarakennuspäällikön johdolla hoitaa murskeasioiden käytännön operoinnin, valvonnan, myynnin ja laskutuksen (varikon toimiston kautta) sekä muun asiaan liittyvän hallinnoinnin/kirjapidon.</p> <p>Em. asioissa ei ole havaittu puutteita ja kokonaisuudessaan Ilvesvuoren murskeasiat ovat sujuneet asianmukaisesti. Rakentamisyksikön työjohto sekä sen Ilvesvuoren alueella toimivat puitesopimusurakoitsijat eivät ole havainneet alueella minkäänlaista laitonta ja luvatonta murskeenhakua. Lisäksi kunnallistekniikan päällikkö on käynyt useamman kerran Ilvesvuoressa paikanpäällä katselmoimassa murskekasojen toimintamallia ja sen asianmukaisuutta. Ko. murskekasojen osalta teknistä lautakuntaa on informoitu (24.4.2020 sekä 26.9.2019) sekä kunnanhallitusta 17.8.2020. Loppuvuoden 2020 tilanteessa tekniselle lautakunnalle raportoidaan Ilvesvuoren murskekasojen osalta toteutuneet määrä- ja myyntitiedot.</p> <p>Käytännössä Ilvesvuoren murskekasojen osalta ollaan jo ns. loppusuoralla, eli murskekasoja on enää vähäiset määrät jäljellä kun niitä verrataan alkutilanteeseen. Nykyisessä tilanteessa mahdollisiin pikaisiin murskekasojen siirtotarpeisiin tonttien myynnistä johtuen on mahdollista reagoida kohtuullisen nopeasti.</p>
--	--

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että tonttien luovutusperiaatteet ja hakumenettely olisivat epäselvyyksien välttämiseksi mahdollisimman selkeät.

Vastine 18	Omakotitonttien yleisiä haku- ja luovutusperiaatteita on selkeytetty ja ne on käsitelty 21.4.2020 § 39 elinvoimalautakunnassa. Uudet periaatteet tulivat voimaan 1.6.2020.
------------	--

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota kunnan päätökseen Rajamäen uimahallin kuntosalin käyttöön myönnettävään tukeen ja siihen liittyvästä kilpailuneutraliteettikysymykseen liittyen. Kunnanhallitus esitti kunnanvaltuustolle kuntosalituen päättämistä tehtyään asiaa koskevan arvion. Valtuusto päätti kuitenkin jatkaa tuen myöntämistä. Valtuuston päätös tuli hallitukselle laillisuusarvioitavaksi. Hallituksen arvion mukaan hallituksen esityksestä poikkeava päätös oli laillinen. Tilannetta tulee seurata ja tarvittaessa päivittää arviota.

Vastine 19	
------------	--

Päätöksen yhteydessä tuli esille myös päätöksen valmisteluihin liittyvä yritysvaikutusten arviointi ja mikä on riittävä taso näiden vaikutusten selvittämiseen. Vaikutusten arvioinnin periaatteet olisi hyvä kirjata tai ottaa päätöksenteon valmistelun periaatteiksi. Tarkastuslautakunta toteaa, että tämän tyyppisissä ratkaisuisa korostuu yritysvaikutusten selvittämisen tärkeys kuntastrategian ”Yritysten kunta” hengen mukaisesti.

VASTINE 20	Yritysvaikutusten arviointi on huomioitu kunnassa kehitteillä olevassa vaikutusten ennakoarviointityössä (EVA) sekä nostettu esiin elinkeinopoliittisessa ohjelmassa. Vaikuttavuusarviointi on merkittävä työkalu päätösten valmistelussa ja sitä tulisi kehittää eteenpäin. Toimintamalleissa on kuitenkin kehitettävää, että tunnistetaan paremmin kaikki päätöksentekotilanteet, joissa yritysvaikutuksia on syytä arvioida.
------------	---

7. Henkilöstö

Henkilöstöasioiden kehittämisen tavoitteet on määritelty kuntastrategiaan perustuvassa henkilöstöohjelmassa, jonka tarkoituksena on vahvistaa kunnan henkilöstöpolitiikkaa. Henkilöstöohjelma on voimassa v. 2017-2019 ja uutta henkilöstöohjelmaa vuosille 2020- 2021 ryhdyttiin valmistelemaan syksyllä 2019. Vuoden 2019 alussa kunnan henkilöstörakenteessa tapahtui merkittäviä muutoksia. Silloin sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö siirtyi Keski-Uudenmaan soten palvelukseen ja lisäksi muutamia henkilöistä HUS Kuvantamisen, Kiertokapula oy:ään, Sarastia oy (ent. KuntaPro) ja valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiiriin palvelukseen liikkeen luovutuksilla. Kunnan organisaatorakenne muuttui vuoden 2019 alusta lukien ja henkilöstöä siirtyi myös toimialojen välillä. Vuoden 2019 aikana Aleksia -liikelaitoksen organisaatio- ja toimintatapamuutosten valmistelu jatkui ja ympäristötoimialan organisaatorakenne muuttui 1.8.2019 lukien.

Kunnan palveluksessa 31.12.2019 tilanteessa oli yhteensä 1 734 henkilöä (v. 2018: 2 440). Vakituksessa palvelussuhteessa oli 1 322 (1 858) ja määräaikaisissa 412 (581) henkilöä. Henkilöstömäärä laski 31.12.2018 tilanteeseen nähden yhteensä 706 henkilöllä eli 28,9 % (+14, +0,6 %). Vakinaisia palvelussuhteita päättyi vuoden aikana yhteensä 132.

Kunnan henkilöstön työterveyshuollon palvelujen kustannukset vuonna 2019 olivat 1 002 394 € (v. 2018: 1 140 699 €). Kustannukset pysyivät siis lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuotena, vaikka henkilöstömäärä laski selvästi. Tämä johtui yhtiön ensimmäisen toimintavuoden eli v. 2018 aikana toteutumatta jääneiden työpaikkaselvityskäyntien toteutumisesta vuonna 2019 sekä monipuolisten palvelujen saatavuuden parantumisesta. Esimerkiksi työterveyslääkärien ja työfysioterapeuttien palveluja on ollut enemmän saatavilla.

Työterveyshuollon kustannukset vuosina 2017 – 2019.

	2017	2018	2019
--	------	------	------

Kustannukset yhteensä /hlö	434 €	469 €	578 €
Kustannukset Kela korvausluokassa I (ennalta ehkäisevä työterveyshuolto)	48,0 %	41,7 %	50,9 %
Kustannukset Kela korvausluokassa II (sairaanhoito)	52,0 %	58,3 %	49,1 %

Vuonna 2019 sairauspoissaolojen määrä henkilöä kohden oli keskimäärin 16,3 kalenteripäivää (v. 2017: 14,8 pv). Sairauspoissaolojen määrä henkilöä kohden nousi edelliseen vuoteen nähden 1,5 kalenteripäivää henkilöä kohti. Työkykyjohtamisen ja työterveysyhteistyön tavoitteena on ollut, että poissaolot työkyvyttömyyden vuoksi vähentyvät ja näin tapahtui viime vuosina vuotta 2019 lukuun ottamatta.

Henkilöstön siirtyminen Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymään oli suuri henkilöstöhallinnollinen muutos. Muutos toteutui tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan suhteellisen sujuvasti.

Maahanmuuttajiin liittyvien ELY-korvausten hakemisen osalta tarkastuslautakunta kiinnitti asiaan huomiota ja pyysi kunnan hallintoa varmistamaan, että kaikki korvaukset tulevat haetuiksi sekä Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän että kunnan vastuulla olevien korvausten osalta.

Tarkastuslautakunnalle jäi vastauksen perusteella epäselväksi, miten maahanmuuttajien auttamiseen liittyvä resurssi reagoi sitä myötä, kun tarve vähentyi. Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että resursseja olisi aina vain tarvetta vastaavasti.

8. Kuntakonserni

Nurmijärven kuntakonserniin kuuluu 8 tytäryhteisöä ja 5 osakkuusyhteisöä. Lisäksi kunta on mukana 6 kuntayhtymän toiminnassa. Kunnan konsernirakenne muuttui tilikaudella Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:n hankinnan myötä. Kunta on yhtiöittänyt työterveydenhuollon palvelunsa tilikaudella 2017, jonka perusteella Nurmijärven työterveysliikelaitos lakkautettiin 1.1.2019 lähtien. Liikelaitoksesta ei laadittu tilikauden osalta erillistilinpäätöstä, sillä liikelaitoksella ei muodostunut tilikaudella kirjanpidontapahtumia. Liikelaitoksen ja kunnan taseyhdistely on kuvattu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Merkittävin omistajaohjauksellinen muutos on sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen ja tuotantovastuun siirtyminen kunnalta Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle. Liikkeenluovutuksessa kunnalta siirtyi 600 työntekijää yhtymälle. Taloudellisesti yhtymän toiminnan vaikutus kunnalle on merkittävä soten tilinpäätöstoteuman ollessa vuoden 2019 tilinpäätöksessä 124,2 milj. euroa.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa

on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Kiinteistöyhtiöt

Valtuusto asetti omistamilleen kiinteistöyhtiöille toiminnalliseksi tavoitteeksi 100 %:n käyttöasteen.

Nurmijärven Sähkö konserni

Nurmijärven Sähkö konsernille asetetut sitovat toiminnalliset tavoitteet olivat:

- 1) kotimaisen energian osuus kaukolämmön tuotannosta vähintään 95 %,
- 2) sähkön siirtohintataso alle valtakunnan keskiarvon,
- 3) konsernin pitkän ajan liikevoitto kestäväällä tasolla, joka mahdollistaa nykyisen tasoisin osinkojen maksun kunnalle.

Rajamäen Uimahalli Oy

Uimahallille asetetut sitovat toiminnalliset tavoitteet 2019 olivat:

- 1) 90 % henkilöstöstä kokee työilmapiirin hyväksi (7-10)
- 2) asiakastyytyväisyys 85 % tai enemmän
- 3) asiakaskäynnit 780/päivä ja 260 000 /vuosi
- 4) Toimintatuen osuus liikevaihdosta 47,5 %

Nurmijärven Kodit Oy

Yhtiölle asetettiin useita toiminnallisia tavoitteita, joista yksi koskee uudistuotannon viisivuotissuunnitelman toteuttamista, jossa tavoitteena on rakentaa MAL-sopimuksen mukaisesti 50 asuntoa/vuosi. Muita sitovia toiminnallisia tavoitteita ovat:

- 1) Vuokraustoiminnan onnistuminen (käyttöaste 99 %)
- 2) Uudistuotannon sovittaminen kysyntään määrällisesti, laadullisesti ja ajallisesti
- 3) Turvallisen asumisympäristön luominen ja säilyttäminen
- 4) Yhtiö johtaa harjoittaa aktiivista vuoropuhelua omistajan (kunta) kanssa tavoitteena saada riittävä tonttivaranto seuraavaksi viideksi vuodeksi.
- 5) Viedään palvelua lähemmäs asukkaita, asumisneuvontaa myös Klaukkalan yhteis palvelupisteessä.
- 6) Kehitetään yhteistyötä maakunnallisen soten kanssa ikäihmisten ja myös kehitysvammaisten asumisen järjestämisessä siten, että se samalla antaa mahdollisuuden kotona asumiseen kotihoivan tukemana mahdollisimman pitkään.
- 7) Korkea käyttöaste, järkevä taloudenhoito, vuokrien kilpailukykyisyys, perinnän onnistuminen ja sen vähentäminen maksusuunnitelmien avulla.

Tarkastuslautakunnan arvio konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta

- Kiinteistöyhtiöiden tavoitteet ovat tilinpäätösraportoinnin perusteella toteutuneet.
- Nurmijärven Sähkö konsernin tavoitteet ovat toteutuneet.
- Nurmijärven Kodit Oy osalta ei ole raportoitu kuin yhden tavoitteen toteutuminen, joka oli uusien asuntojen määrä. Tämä tavoite toteutui.
- Rajamäen Uimahallin neljästä tavoitteesta kolme toteutui. Työilmapiiri jäi hieman tavoitteesta.

9. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä

Vuoden 2019 talousarvio oli alun perin tehty yli kolme miljoonaa euroa alijäämäiseksi ja talousarvion vahvistamisen yhteydessä oli tiedossa, että Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän budjettia tulnaisiin korjaamaan ylöspäin ensimmäisen vuosineljänneksen jälkeen noin kahdella miljoonalla eurolla. Yllättävää oli kuitenkin sosiaali- ja terveystalouden, mukaan lukien erikoissairaanhoidon, lopullinen kasvu ennakoarvioista sekä verotulojen merkittävä putoaminen alkuperäisestä ennusteesta.

Sosiaali- ja terveystalouden määrärahaa korotettiin tilikauden aikana 113,7 milj. eurosta 119,9 milj. euroon. Lopullinen tilinpäätöstoteuma soten osalta nousi 125,8 milj. euroon, jolloin toteumapoikkeama muutettuun talousarvioon kohosi 5,9 milj. euroon. Alkuperäiseen talousarvioon nähden sote-kulut kasvoivat 12,1 milj. euroa ja vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden 9,1 milj. euroa. Sote-kulujen vertailussa vuosien 2018 ja 2019 välillä on syytä huomioida tuotannon siirtyminen Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymälle 1.1.2019 lähtien, mistä johtuen luvut eivät täysin ole vertailukelpoiset. Soten kokonaismenojen kasvusta Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tuottamiin sosiaali- ja perusterveydenhuollon palveluihin kohdistuu 4,2 milj. euroa ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tuottamiin erikoissairaanhoidon palveluihin milj. 4,9 milj. euroa.

Kustannusten nousuun on paineita mm. väestörakenteen ja palvelutarpeen muutoksen, hoitohenkilökunnan palkankorotuspaineiden ja niiden kustannusvaikutuksen myötä. Samoin osopalveluiden kilpailutuksiin liittyy hintojen nousun riski.

Palveluverkkoratkaisut tulevat olemaan tärkeä osa toimintojen ja talouden ratkaisuja.

Erikoissairaanhoidon menojen budjetoinnin osalta on muodostumassa eroja siinä mitä toisaalta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin budjetoi tuloiksi Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymältä ja paljonko Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä budjetoi menoja erikoissairaanhoidon liittymien.

Tiedonsaanti hyvissä ajoin talouden toteutumista ja pidemmän aikavälin näkymistä helpottaisi omistajaohjausta ja talouden suunnittelua Nurmijärvellä. Tarkastuslautakunta haluaa aiemmin todetun mukaisesti kiinnittää huomioita Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä omistajaohjaukseen liittyvään ohjeistukseen ja sen edelleen terävöittämiseen, jotta varmistutaan, että

yhtymävaltuuston nurmijärveläiset edustajat ovat yksiselitteisesti informoituja ja edustavat omistajan näkemystä kokouksissa.

10. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle, että valtuusto velvoittaisi kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden aikana havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Tilintarkastaja esittää tilintarkastuskertomuksessa tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Nurmijärvellä 19. päivänä toukokuuta 2020

Hannu Toikkanen

puheenjohtaja

Kimmo Pirkkala

varapuheenjohtaja